

Motion till riksdagen 2025/26:3106

av Mikael Oscarsson (KD)

Åldersgräns för könsbyte

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en 25-årsgräns för kirurgiska och andra irreversibla könskorrigeringar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka de psykologiska och psykiatriska stöden för unga som upplever könsdysfori, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka stödet till unga och deras familjer genom rådgivning, psykosocialt stöd och långsiktig vård och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Frågan om könsdysfori och könskorrigeringar har under senare år blivit alltmer aktuell. Antalet unga som söker vård för könsdysfori har ökat kraftigt, särskilt bland tonårsflickor. Samtidigt finns en växande oro bland forskare, läkare och psykologer för att många unga påbörjar en behandling som de senare ångrar.

Riskerna med irreversibla ingrepp

Kirurgiska och hormonella behandlingar som syftar till könskorrigering är ofta irreversibla och kan medföra livslånga konsekvenser. Det handlar om ingrepp som påverkar fertilitet, sexuell funktion, kroppens utveckling och den psykiska hälsan. Beslut av denna omfattning bör därför fattas med största försiktighet.

I dag finns fall där unga människor har ångrat sina beslut efter att ha genomgått omfattande behandlingar. Dessa erfarenheter visar tydligt att samhället har ett ansvar att skydda unga från att fatta oåterkalleliga beslut i en ålder då identiteten ännu inte är fullt utvecklad.

25-årsgräns – en rimlig skyddsregel

Forskning inom neurovetenskap visar att hjärnan inte är fullt utvecklad förrän i mitten av 20-årsåldern. Förmågan att fatta långsiktiga och konsekvensbaserade beslut mognar sent. Därför är en 25-årsgräns för irreversibla könskorrigerande ingrepp en rimlig skyddsregel. Det innebär inte att man förnekar människor rätten att leva i enlighet med sin könsidentitet, men det innebär att samhället tar ansvar för att de mest avgörande besluten skjuts upp tills individen har större mognad.

Förstärkt psykologiskt stöd

För unga som upplever könsdysfori behövs i stället ett förstärkt psykologiskt och psykosocialt stöd. Det kan handla om samtalsterapi, stöd till familjen och hjälp att hantera psykisk ohälsa. Det är viktigt att inte blanda ihop behovet av stöd med behovet av medicinska ingrepp.

Internationella erfarenheter

I flera länder har man redan börjat ompröva tidigare mer tillåtande linjer. I Storbritannien och Finland har vården skärpts och tonvikten lagts på psykologiskt stöd snarare än medicinska behandlingar för minderåriga. Denna utveckling bör Sverige ta intryck av. Vi behöver en modell som sätter ungas långsiktiga hälsa främst.

Barnets bästa ska stå i centrum

Barnkonventionen, som är svensk lag, slår fast att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet. Att införa en åldersgräns för kirurgiska och irreversibla ingrepp är i linje med denna princip. Det skyddar barn och unga från att fatta beslut som de senare kan komma att ångra, samtidigt som det ger dem tid att mogna och pröva olika vägar.

Samhällets ansvar

Att leva med könsdysfori är ofta svårt och förknippat med psykisk ohälsa. Samhället måste möta dessa unga med respekt och stöd. Men lösningen kan inte vara att i unga år erbjuda irreversibla behandlingar. Samhället har ett ansvar att sätta gränser där riskerna är för stora.

En 25-årsgräns för kirurgiska och andra irreversibla ingrepp, i kombination med förstärkt psykologiskt stöd och långsiktiga insatser för unga och deras familjer, är därför en nödvändig reform.

Mikael Oscarsson (KD)